

5 בדצמבר, 2024

שימוע – אסדרת שוק בילטרלית למתקני ייצור ברשת ההולכה

ביום 28.11.2024 פרסמה רשות החשמל ("הרשות") להתייחסות הציבור הצעת החלטה שעניינה קביעת אסדרת שוק בילטרלית למתקני ייצור ברשת ההולכה ("האסדרה"). האסדרה מובאת על רקע שורת הצעדים שמקדמת הרשות להגברת התחרות במשק החשמל בשנים האחרונות, והיא נועדה להביא הן להגדלת היצע הבילטרלי למספקים ווירטואליים והן ליצירת תשתית להקמה והשתלבות של הספק נוסף במערכת, הבטחת גמישות למנהל המערכת ויצירת תמריץ להשקעות באנרגיות מתחדשות. האסדרה תחול בשלב ראשון על מתקני ייצור באנרגיה מתחדשות לרבות בשילוב אגירה ועל מתקני השבת אנרגיה מפסולת.

התייחסויות הציבור לשימוע יוגשו עד ליום 7.1.2025. להצעת ההחלטה ואמות המידה הנלוות לה, לחצו כאן.

להלן יפורטו עיקרי השימוע:

כללי

1. בשל בעיית עודף הביקוש מול מיעוט היצע החשמל הקיים במשק, הרשות מציעה לקבוע אסדרה רוחבית חדשה שתאפשר **ביצוע עסקאות בילטרליות בין מספקים ווירטואליים ליצרנים ברשת ההולכה**, דבר שיביא להגדלת היצע החשמל הזמין עבור מספקים הווירטואליים כבר בטווח הקצר.
2. האסדרה מבוססת על מתן **עסקאות זמינות בין מספקים ווירטואליים ליצרנים פרטיים בעלי מתקני ייצור** במתח עליון. עסקת זמינות תקנה למספק זכות לרכוש אנרגיה במחיר השולי החצי שעת לייצור חשמל ברמה משקית (SMP) עד לגובה ההספק הזמין שרכש מהיצרן. יצרן שהופקה לו תעודת זמינות יחויב להיות זמין למנהל המערכת. במקרה שהיצרן לא היה זמין כאמור, **היצרן יהיה חשוף לתשלום בעד סטיית זמינות ויתחשבן על כך מול מנהל המערכת**. ליצרנים תהיה אפשרות לחלק את ההספק הזמין שלהם בין מספר מספקים.
3. בכפוף להחלטה מחייבת, האסדרה תיכנס לתוקף החל מיום 1.1.2026 ותחול על מתקני אנרגיה מתחדשת ועל מתקני השבת אנרגיה מפסולת שיקבלו אישור תעריף במסגרת האסדרה עד ליום 31.12.2026 או עד למיצוי הספק מתקנים בהספק של MVA 2,000. מתקני אגירה המוקמים **בשילוב עם מתקני הייצור** ידרשו לעמוד ביחס קיבולת אגירה להספק מותקן DC שלא יעלה על 5:1.
4. האסדרה תחול על מתקני אנרגיה מתחדשת במתח עליון המשתייכים לאסדרת ברירת המחדל (**החלטה 62704**), ועם פרסום החלטה מחייבת לא תתאפשר יותר הצטרפות לאסדרת ברירת המחדל. בנוסף תחול ההחלטה באופן וולונטרי על מתקנים שקיבלו רישיון מותנה או קבוע במסגרת אסדרה אחרת, אך לאחר המעבר לאסדרה לא תתאפשר חזרה לאסדרה המקורית. בעתיד תבחן הרשות את שילובם של מתקני ייצור קונבנציונאליים ומתקנים חדשים באסדרה זו.

5. במקביל מקודמים מספר תהליכים רגולטוריים נוספים אשר ישפיעו על עיצוב האסדרה ובהם: שינוי מבנה התעריף, הגבלת תעריפי ההגנה המשולמים ליצרנים, שינוי מתודולוגיית חישוב SMP ובחינת האפשרות לסחר בין מספקים בעלי אמצעי ייצור למספקים ווירטואליים.

זמינות היצרנים באסדרה

6. מנהל המערכת יפיק ליצרן באסדרה **תעודת זמינות** המציינת את ההספק הנקוב שהיצרן רשאי להעמיד לטובת עסקת זמינות עם מספק. ההספק הנקוב בתעודת הזמינות יחושב על בסיס הספק המותקן של המתקן ביחס **למקדם התאמה נורמטיבי** שינוע בין 0-1 לכל מתקן בהתאם לטכנולוגיה בה הוא פועל. מקדם ההתאמה יהיה נמוך ככל שפרופיל ייצור האנרגיה של המתקן יהיה בלתי נשלט (פוטר-וולטאי ללא אגירה). מקדם התאמה למתקנים שייכללו בשלב הראשון יישאר קבוע עד ליום 31.12.2035 (למעט מתקנים שיפעלו בתת ביצוע). מקדם התאמה למתקנים שישולבו באסדרה בהמשך, יתעדכנו מעת לעת על ידי מנהל המערכת.

7. יצרן שהונפקה לו תעודת זמינות, יחויב להעמיד לרשות מנהל המערכת את **כלל ההספק המותקן** שעל בסיסו חושב ההספק הנקוב בתעודת הזמינות ולא יהיה זכאי לתשלומי זמינות, אלא אם היצרן לא שידך את כל ההספק הנקוב בתעודת הזמינות שלו למספקים, ובמקרה כאמור יהיה זכאי לתעריף זמינות שיעמוד על 1.5 אג' לקילוואט זמין¹ בעד ההספק שלא שודך.

8. מאחר שמנהל המערכת לא ישלם תעריף זמינות ליצרנים ששייכו תעודת זמינות למספקים, קבעה הרשות **מנגנון סטיות זמינות ואי זמינות** שיחול על היצרנים לפי הפירוט הבא:

8.1. **סטיות זמינות** – היצרן יידרש לשלם בגין הסטייה תעריף זמינות הקבוע כיום בשורה 5 ללוח תעריף 6.5 א-1². הרשות עשויה להחליף את תעריף הזמינות האמור בתעריף ההון הנורמטיבי שברכיב הייצור (בין 9-11 אג' לקוט"ש במשוקלל) בהתאם לקול הקורא שפרסמה ("**תעריף ההון הנורמטיבי**")³. מקדם הדיווח למתקן אגירה יהיה בהתאם לתעריף הקבוע בנספח א' ללוח 12-6.5 (מקדם דיווח מאוחר על אי זמינות);

8.2. **אי זמינות** – היצרן לא יהיה זכאי לתשלומי זמינות בשעות בהן לא היה זמין, ובגין כל שעת אי זמינות ישלם למנהל המערכת את תעריף הזמינות או את תעריף ההון הנורמטיבי שיחליף את תעריף הזמינות כמפורט לעיל;

8.3. **זמינות מוגברת** – היצרן יידרש לשלם בגין אי הזמינות פי 2 מהתשלום עבור אי זמינות בשעות הרגילות. לצורך הבטחת התשלומים היצרן יידרש להעמיד ערבות למנהל המערכת בגובה המשקף את תשלומי הזמינות למתקן בהתאם לתעריף ההון הנורמטיבי למשך 60 ימי פעילות בהתאם להספק המירבי של המתקן. מספק ששויכה אליו תעודת זמינות, לא יידרש לשלם את רכיב ההון בתעריף המספקים⁴ ולכן מסכום הערבות יופחת סכום בגובה מכפלת ההספק ששודך

¹ בהתאם לתעריף הזמינות שנקבע ב**החלטה מס' 69407** ליחידות ייצור קונבנציונליות.

² בהתאם לקבוע בנספח התעריפי שב**החלטה 914**.

³ בהתאם לקול הקורא לשינויים במבנה התעריף, רכיב ההון הנורמטיבי צפוי לעמוד על בין 9-11 אג' לקוט"ש.

⁴ תעריף המספקים שווה ל-SMP בתוספת הרכיבים המשלימים הקבועים בלוחות תעריף 6.32 ו-6.33.

למספק בתעריף ההון הנורמטיבי.

9. יצרנים שיפעלו במסגרת האסדרה יהיו כפופים לכללי השוק הרוחביים ולאמות המידה לעניין העמדת זמינות למנהל המערכת וההתנהלות בשוק האנרגיה (סימן ג'1 ו-ה'1 לפרק ו' באמות המידה).

כללי האספקה באסדרה

10. המספקים יהיו רשאים לרכוש מהיצרנים שישתלבו באסדרה תעודת זמינות שיקנו למספק זכות לרכוש חשמל בכל שעה בשוק האנרגיה במחיר SMP, בהתאם להספק הנקוב בתעודת הזמינות. שיוך ההספק של היצרן יעשה ברמה חודשית וידווח למנהל המערכת על ידי היצרן והמספק. ככל שההספק שדווח יעלה על ההספק הנקוב בתעודת הזמינות, מנהל המערכת יבטל את כל שיוכי ההספק שהיו מיועדים לחודש העוקב מכוח אותה תעודת זמינות.

11. ההתחשבות עם מספק שהתקשר בעסקאות במסגרת אסדרת השוק בחלוקה וגם במסגרת אסדרה זו תבוצע, כך שתחילה יקוזז הייצור מיצרני חלוקה ועבור יתרת הצריכה שבמסגרת תעודת הזמינות, יהיה המספק זכאי לרכוש אנרגיה במחיר SMP.

12. בשלבי האסדרה הראשונים מספקים לא יהיו זכאים לתעודת זמינות בגין הפחתת צריכה לפי דרישת מנהל המערכת (על אף שהפחתת צריכה מעניקה מענה דומה להגדלת עומס של יחידת ייצור) ולפיכך לא יידרשו להגיש הצעות מחיר לרכישת חשמל ממנהל המערכת. הרשות תבחן אפשרות זו בהמשך.

13. המספק והיצרן רשאים להתקשר בעסקאות גידור פיננסיות, ללא התערבות או פיקוח רגולטורי שנועדו לגדר סיכונים תנודתיות של מחיר ה-SMP. הרשות מבהירה כי אין מניעה להתקשרות מספק בעסקת גידור עם יצרן אחד ובעסקת זמינות עם יצרן אחר.

מתקני אגירה המשולבים במתקני ייצור באנרגיה מתחדשת

14. בשלב הראשון, הרשות מציעה להחיל את האסדרה גם על מתקני אגירה המשולבים במתקני ייצור ברשת ההולכה. מתקני האגירה יפעלו בשיטת העמסה מרכזית. היצרן יגיש הצעות מחיר לטעינה ופריקה והעמסת המתקן תעשה על בסיס שיקולי העמסה כלכלית של מנהל המערכת.

15. על מנת להבטיח שהיצרן לא יפסיד כתוצאה מהעמסה לא אופטימלית של מנהל המערכת יחולו על היצרן מנגנוני ההגנה הקבועים באמת מידה 106, לפי הפירוט להלן: (1) תשלום בגין העמסה מחוץ לסדר – היצרן יקבל עבור האנרגיה הנטענת או הנפרקת גם את ההפרש בין הצעת המחיר שלו למחיר השוק; (2) תשלום בגין יכולת זמינה שלא נוצלה – היצרן יקבל את ההפרש בין מחיר השוק להצעת המחיר שלו עבור אנרגיה שלא נטענה או נפרקה בהתאם למצב הטעינה של המתקן בפועל (SOC). בהקשר זה יוזכר, כי הרשות פרסמה שימוע בנושא קביעת תקרה לתעריף משלים ליצרנים פרטיים⁵ שתחול גם על מתקני אגירה.

16. מתקני אנרגיה מתחדשת בשילוב אגירה ינוהלו כשני מתקנים נפרדים כך שעבור כל מתקן יגיש היצרן תוכניות ייצור ויקבל תוכניות העמסה פרטניות. בהתאם, רק מתקנים משולבים שיש בהם מניה נפרדת

⁵ להרחבה בעניין זה ר' [סקירת משרדנו מיום 18.9.2024](#).

לכל מתקן ישתלבו באסדרה. הרשות מבהירה כי בגין הצריכה העצמית של המתקן לא יוחזר תעריף מערכתי ולכן היצרן יידרש להתקין מונה למדידת הצריכה העצמית של המתקן.

17. היצרן יידרש לשלם בגין סטיית זמינות של מתקן אגירה ככל שהעומס הממוצע של המתקן בחצי שעה נתונה, יהיה נמוך בשיעור הקבוע באמת מידה 85ג' (2.5%) מתוכנית העמסה שניתנה לו. מקדמי הדיווח למתקני אגירה יהיו בהתאם לנספח ללוח תעריפים 6.5 - 12א'.

סקירה זו ניתנת כשירות ללקוחותינו, האמור בה אינו מהווה משום חוות דעת, ייעוץ משפטי, המלצה או הצעה לפעול בדרך כלשהי. אולגן רוב ושות', עורכי דין אינם נושאים באחריות כלשהי לנכונותם ולדיוקם של הסקירה ופרטיה, ולא יישאו בשום מקרה באחריות לנזק מכל סוג ומין, שייגרם בגין השימוש במידע הכלול בסקירה זו.

בברכה,

צביקה מרקס, עו"ד מיטל טובי, עו"ד
אולגן רוב ושות', עורכי דין